

**Розділ V. ПРОБЛЕМИ БОРТЬБИ
ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ ТА ПРАВООХОРОННА
ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

УДК 343.982.33

В.В. Бірюков

**КОЛЕКЦІЇ – СКЛАДОВІ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ
ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ. ЇХ МІСЦЕ
В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ
ЕКСПЕРТНОЇ СЛУЖБИ МВС**

В статті розглянуто форми у яких здійснюється облік об'єктів, виділяються колекції як особлива форма обліку та їх місце в загальній системі обліку підрозділів експертної служби МВС, дається класифікація колекцій за призначенням та визначається їх роль у розкритті злочинів.

Ключові слова: інформація; ідентифікація, форми обліку; база даних; колекції; оперативно-розшукові колекції; довідково-допоміжні колекції.

В статье рассматриваются формы в которых осуществляется учет объектов, выделяются коллекции как специализированная форма учета и их место среди информационных систем экспертной службы МВД, дается классификация коллекций по назначению и определяется их роль в раскрытии преступлений.

Ключевые слова: информация, идентификация, формы учета, база данных, коллекции, оперативно-розыскные коллекции, справочно-вспомогательные коллекции.

In the article forms are examined the account of objects is carried out in which, collections as specialized form of account and their place are distinguished among the informative systems of expert service of MVD, classification of collections is given on purpose and their role is determined in opening of crimes.

Keywords: information, authentication, forms of account, database, collections, operatively-search collections, certificate-auxiliary collections.

Одним з головних завдань криміналістичних інформаційних систем є забезпечення процесу розслідування необхідною інформацією. Кожен

конкретний криміналістичний облік має своє безпосереднє цільове призначення – сприяти вирішенню тих завдань у боротьбі зі злочинністю, для вирішення яких його було створено. В залежності від цього визначаються об'єкти обліку та інформація стосовно них, що вміщується в конкретну систему, обираються способи та форми її реєстрації. Нагадаємо, що в сучасних інформаційних системах масиви формуються у вигляді картотек, журналів, колекцій та автоматизованих баз даних, або комплексно у будь-якому співвідношенні названих форм. Особливе місце серед криміналістичних інформаційних систем посідають колекції які функціонують в підрозділах експертної служби МВС. Поодинокі колекції практично ніколи не зустрічаються - вони завжди входять до складу певного обліку. Наприклад, колекції куль та гільз зі слідами зброї, що вилучені під час огляду місць нерозкритих злочинів є складовими балістичних обліків, об'єктів зі слідами знарядь зламу - трасологічних обліків, та ін. Другою складовою таких обліків завжди є інформаційні картотеки, автоматизовані бази даних, або журнали обліку об'єктів колекції [5; 6]. Без такої додаткової реєстрації вони становлять лише певну кількість несистематизованих об'єктів, щодо яких буде неможливо визначитися навіть з їх походженням. До колекції основні об'єкти реєстрації вміщуються за умови, що вони є досить ємними носіями різних властивостей, потреба у інформації про які може виникнути при їх безпосередньому дослідженні. За своїми розмірами вони повинні бути такими, щоб їх можна вмістити в колекцію, а їх перебування там не завдавало б шкоди чи збитків тим процесам, із яких вони вилучені. Сама ж колекція є звичайним сховищем, де в систематизованому вигляді зберігаються матеріальні об'єкти, які за необхідності можуть бути витребувані для безпосереднього дослідження їх властивостей.

Зазвичай колекціонуванню підлягають або безпосередньо об'єкти, необхідність знання будови яких має суттєве значення для вирішення класифікаційних чи діагностичних завдань при експертних дослідженнях, або інші будь-які об'єкти матеріального світу що вилучені під час розслідування конкретних злочинів, які є носіями інформації про невідомі об'єкти, що взаємодіяли з ними в процесі події злочину. Виділені групи об'єктів дають підстави для класифікації колекцій за завданнями, сприяти вирішенню яких вони призначені, на дві великі групи, а саме на: а) колекції оперативно-розшукового, та б) колекції довідково-допоміжного призначення.

В колекціях оперативно-розшукового призначення накопичуються об'єкти які несуть на собі сліди інших, невстановлених об'єктів, що взаємодіяли з ними під час скоєння злочинів які залишаються нерозкритими. В цьому аспекті слід зазначити, що вилучення слідів з об'єктами носіями

надає можливість в подальшому проводити дослідження безпосередньо слідів (джерел інформації, а не інформації що отримана й зафіксована в результаті попереднього пізнання – при огляді чи попередніх дослідженнях). Безсумнівно, слід завжди є більш емним джерелом інформації ніж будь яка його копія чи документ складений в результаті його пізнання. Це дає можливість здійснювати ідентифікацію об'єктів які їх утворили за різними ідентифікаційними полями, що значно розширює можливості експертних досліджень. Об'єкти носії слідів, зазвичай, вилучаються під час оглядів місць подій та інших слідчих дій і залучаються до кримінальної справи у якості речових доказів. Втім, вважаючи специфіку роботи з слідами які на них відобразились, об'єкти-носії передаються до колекцій підрозділів експертної служби, де сліди використовуються для розшуку та ідентифікації об'єктів, що їх утворили, і знаходяться там на відповідальному збереженні. У разі розкриття злочину такі об'єкти вилучаються з колекції і направляються як речові докази на експертизу, де сліди що на них відобразились виступають у якості ідентифікуючих об'єктів. Після розгляду кримінальної справи судом, ті об'єкти що входили до складу колекцій оперативно-розшукового призначення, якщо визначено що вони мають цінність для класифікацій чи виконання інших завдань у якості порівняльних зразків в майбутніх дослідженнях можуть бути вилученими і вміщеними в колекції довідково-допоміжного призначення.

В колекції довідково-допоміжного призначення вміщуються об'єкти більшість з яких безпосередньо не мали зв'язків зі злочинами та злочинною діяльністю. Утім подібні об'єкти досить часто використовуються при скоєнні злочинів як знаряддя для зламу перешкод, для заподіяння тілесних ушкоджень чи вбивств людей, та ін. Такі об'єкти часто виступають об'єктами криміналістичних досліджень, тому об'єкти розглянутих колекцій виступають у якості зразків при вирішенні діагностичних та класифікаційних завдань при проведенні експертиз. Н.І. Клименко, характеризуючи такі колекції, говорить: "Що стосується колекцій довідкового і натурного характеру, то вони використовуються з метою інформаційного забезпечення пізнавальної діяльності експерта"[4, с. 98]. Додамо, що за необхідності об'єкти таких колекцій можуть бути використані не лише при проведенні експертиз, а і як зразки для розпізнання предметів, а також в оперативно-розшуковій роботі. Хоча об'єкти таких колекцій безпосередньо не пов'язані з конкретними злочинами вони сприяють вирішенню інших не менш важливих завдань, які виникають у процесі розслідування. Наприклад, для встановлення належності об'єкта до певної категорії, визначення групи подібних об'єктів тощо. Характеризуючи довідково-допоміжні колекції, О.Ф. Волинський указує: "Предмети, матеріали, речовини, які частіше за все використовуються під час скоєння злочинів, а також інформація про джерела їх походження, про місце та спо-

сіб виготовлення завжди становили професійний інтерес для криміналістів. До таких об'єктів належать: вогнепальна та холодна зброя; боеприпаси та вибухові пристрої; типові знаряддя зламу й інструменти; деталі та частини виробів (фарне скло і протектори шин автотранспорту, підошви взуття та ін.), матеріали й речовини, зразки паперу, тканин, рослин тощо" [3, с. 334]. Сумуючи сказане можна відмітити, що в колекціях довідково-допоміжного призначення концентруються об'єкти які хоча і не мають безпосереднього відношення до злочинів та злочинної діяльності, втім мають суттєве значення для вирішення інших завдань що виникають в процесі розслідування злочинів, і в першу чергу, при проведенні експертиз.

Розглянуте дає підґрунтя для висновків, що колекції які функціонують в підрозділах експертної служби завжди є складовими певного обліку (балістичного, трасологічного, обліку грошових знаків, та ін.). За призначенням вони поділяються на дві групи: оперативно-розшукові, та довідково-допоміжні. Перші призначені складати умови для ідентифікації об'єктів за їх слідами, які під час здійснення перевірок шуканих об'єктів за колекцією, та при проведенні експертиз ви виступають у якості ідентифікуючих об'єктів. Об'єкти що в них вміщені несуть на собі сліди інших об'єктів з якими вони взаємодіяли під час скоєння конкретного злочину. Вони виступають у якості речових доказів по конкретним кримінальним справам. Будучи вміщеними в колекції вони створюють умови для ідентифікації об'єктів які їх утворили, що, як правило, сприяє розкриттю конкретних злочинів. Другі, як правило зв'язку з конкретними злочинами не мають втім вони створюють належні умови для вирішення діагностичних та класифікаційних завдань при проведенні експертиз і виступають при цьому у якості зразків для порівняння.

Використана література:

1. Белов, О. А. Криминалистическая регистрация: история, современное состояние и перспективы развития: Учебное пособие/Под ред. доктора юрид. Наук Е.П. Ищенко. – М.: Юрлитинформ, 2010.
2. Бірюков В.В. Теоретичні основи інформаційно-довідкового забезпечення розслідування злочинів: Монографія/ В.В. Бірюков. – Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2009.
3. Криминалистика: Учебник для студентов юридических вузов / Под ред. А.Ф. Вольнского, В.П. Лаврова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право, 2008.
4. Клименко Н.І. Судова експертологія: Курс лекцій: Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2007.
5. Настанова про діяльність експертно-криміналістичної служби МВС України: затверджена наказом МВС України № 682 від 30.08.1999 р. – П. 6.6, 6.7.

6. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС, затверджена наказом МВС України № 390 від 10.09.2009 р.

Стаття надійшла до редакції 08.07.2010 р.

УДК 343.985

Р.М. Шехаєвцов

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ 3D СКАНУВАННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ

У статті, на підставі аналізу сучасних можливостей технологій та технічних засобів 3D сканування місцевості та досвіду криміналістичних лабораторій поліцейських департаментів США, розкриті можливості застосування лазерних 3D сканерів місцевості з відповідним програмним забезпеченням під час проведення огляду місця події та використання результатів їх застосування у подальшому розслідуванні.

Ключові слова: *технологія 3D сканування місцевості, лазерний 3D сканер, огляд місця події, судова експертиза, відтворення обстановки та обставин події.*

В статье, на основе анализа современных технологий и технических средств 3D сканирования местности и опыта криминалистических лабораторий полицейских департаментов США, раскрыты возможности применения лазерных 3D сканеров местности с соответствующим программным обеспечением в ходе проведения осмотра места происшествия и использования результатов их применения в дальнейшем расследовании.

Ключевые слова: *технология 3D сканирования местности, лазерный 3D сканер, осмотр места происшествия, судебная экспертиза, воспроизведение обстановки и обстоятельств события.*

In the article, on the basis of analysis of modern technologies and hardwares of 3D scanning of locality and experience of forensic laboratories of police departments of the USA, possibilities of application of laser 3D scanners of locality with the proper software are exposed during the crime scene investigation and using on the results of their application in further investigation.

Keywords: *technology of 3D scanning of locality, laser 3D scanner, crime scene investigation, forensic examination, reproducing of situation and circumstances of event.*

Прагнення до об'єктивізації та розширення можливостей по збиранню та дослідженню доказів по кримінальним справам завжди стимулювало до запровадження новітніх досягнень науково-технічного прогресу у слідчо-судову практику. Як вірно відмітив ще на початку 19-го сторіччя